

OECD *Multilingual Summaries* Perspectives on Global Development 2019 Rethinking Development Strategies

Summary in Hungarian

Olvassa el a teljes könyvet az alábbi témában: [10.1787/persp_glob_dev-2019-en](https://doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2019-en)

A globális fejlődés kilátásai 2019 A fejlesztési stratégiák újragondolása

Összefoglalás magyarul

„A fejlesztés újragondolása”

A második világháború óta folyamatosan születnek fejlesztéssel kapcsolatos ötletek, és időnként különböző paradigmák uralják a fősodorbeli gondolkodást és gyakorlatokat. A háború utáni éveket jellemző iparosításra, tervezésre és növekedésre való összpontosítást az 1960-es években felváltották a szerkezeti átalakítással kapcsolatos elképzelések, majd az 1970-es években a függőségi elmélet következett. Az 1980-as és 90-es évek „washingtoni konszenzusa” a makrogazdasági stabilitást kezelte prioritásként, és a szerkezeti kiigazítás előmozdítását segítette. A 2000-es évek óta alkalmazott céralapú megközelítés nyomán megszülettek a millenniumi fejlesztési célok, és az utódjukul szolgáló fenntartható fejlődési célok.

Bár még mindig nincs egységes definíció, konszenzus látszik kialakulni azzal kapcsolatban, hogy a fejlődésnek az emberek életminőségének és jólétének valódi javulásával kell összefüggenie. De hogyan lehet ezt elérni? Lehetséges-e a korán iparosodó országokban fejlődést eredményező politikák olyan jellegű átdolgozása, hogy azokat a fejlődő országok arany szabványként követhessék? A közelmúltban iparosodott országok, mint például a Kínai Népköztársaság (a továbbiakban: Kína) által bejárt út nem követte a fősodorbeli paradigmákat. Ez felveti a kérdést, hogy milyen stratégiák alkalmazásával érhetnek el az országok magasabb szintű, fenntarthatóbb jólétet.

A fejlesztési stratégiáknak új globális környezetre kell reagálniuk

Az elmúlt három évtized során a globális gazdaság jelentős mértékben átalakult, ezt a jelenséget a jelentés „vagyonáthelyeződés” néven említi. Az 1990-es évek óta a feltörekvő gazdaságokban, mint például Kínában és Indiában, az OECD-átlagnál gyorsabb növekedés volt tapasztalható. Ezek a növekedésbéli különbségek az említett országok magas lakosságszámával párosulva a globális makrogazdasági környezet átalakulásához vezettek.

Az új globális gazdasági elrendeződés három, egymástól jól elkülöníthető periódusban ment végbe:

- Kína, India és a korábbi Szovjetunió nemzetközi piacok előtti megnyitása már az 1990-es évektől érezte a hatását.
- A második periódus, amely 2001-től a 2008-as globális pénzügyi válságig tartott, a szegény országok széles körű konvergenciáját hozta az egyre inkább Kína-központú növekedés következtében. Ázsia gyors urbanizálódása és iparosodása a termékárak emelkedéséhez vezetett.
- A legfrissebb periódus a 2010-es évekre tehető, amikor is a vagyonáthelyeződés átmenetileg lelassult. Ennek hátterében a globális recesszió és Kína gyártó- és exportvezérelt gazdaságból szolgáltatás- és fogyasztásalapú gazdasággá történő átalakulása állt, ami a termékárak visszaeséséhez vezetett.

A vagyonáthelyeződés mélyreható hatást gyakorolt a globális fejlődésre. Átrajzolta a gazdasági kapcsolatok térképét a kereskedelem, a pénzügyek és a migráció terén. Lökést adott a globális növekedésnek, milliókat emelve ki a szegénységből. Ezenkívül megváltoztatta a globális kormányzási struktúráját.

2010-re a fejlődő országok adták a globális árukereskedelem 42%-át. A délről délre irányuló áramlások ennek a számnak a felét tették ki. Kína központi szerepre tett szert: a globális pénzügyi válság óta a kínai importok jelentik a délről délre irányuló kereskedelem hajtóerejét.

A feltörekvő gazdaságok is fontos fejlesztésfinanszírozók lettek; a feltörekvő országbeli donorok 6%-ról 13%-ra növelték részesedésüket a hivatalos fejlesztési segélyen kívül juttatott fejlesztési finanszírozásban. Kína „Egy övezet, egy út” kezdeményezése (egy nagyszabású globális fejlesztési stratégia, amely Kína többi országgal való összekötését célozza) tovább mélyíti a dél-dél közötti integrációt.

A fejlesztési stratégiák nem élhetnek azzal a feltételezéssel, hogy a gazdasági növekedés automatikusan a jólét növelését eredményezi

A déli országokban végbement gazdasági növekedés nem oldott meg minden problémát. Egyes országokban nőtt az abszolút és a relatív szegénység, számos esetben nőtték a jövedelmi egyenlőtlenségek, az iparosodás és az urbanizáció pedig környezetrombolással járt együtt.

Nem meglepő módon a GDP-növekedés nem oldott meg minden problémát. Még Kuznets is, aki 1934-ben elsőként definiálta a GDP-t, figyelmeztetett arra, hogy a bruttó hazai termék nem alkalmas a jólét mérésére. Ugyanakkor tíz évvel később a Bretton Woods-i konferencián mégis ez lett egy ország gazdasági teljesítményének fő mérőeszköze, és a GDP-t évtizedeken keresztül az általános fejlődés jó közelítő mérőszámának tekintették.

Sokkal komplexebb képet ad a helyzetről a fejlődés holisztikusabb megközelítése, amely a jólét különféle dimenzióit, azok népességen belüli eloszlását és fenntarthatóságát vizsgálja.

A jóléti mutatószámok globális szinten szoros összefüggést mutattak az egy főre jutó GDP-vel. A jólét és az egy főre jutó GDP közötti kapcsolat azonban idővel megváltozott. E tekintetben két periódus különíthető el:

- 1820 és 1870 között a magasabb egy főre jutó GDP-vel rendelkező országok nem mindig számoltak be jobb jóléti eredményekről.
- 1870 után az egy főre jutó GDP és a jóléti mérőszámok közötti összefüggés felerősödött az olcsóbb amerikai élelmiszerek importja miatti európai reálbér-növekedés, a demokratikus rendszerek kialakulása, az orvostudomány terén elért áttörések, és a társadalompolitikai intézkedések következtében.

Az iparosodás korai éveiben, az 1820-as és az 1870-es évek között a GDP-növekedés üteme az iparosodott országokban éves szinten nagyjából 1–1,5%-ot tett ki. Bár lassú ütemben, de kibontakozóban volt a GDP-növekedés, ugyanakkor szinte semmilyen pozitív hatást nem gyakorolt a jólétre. A „korai növekedés paradoxona” volt a gyors urbanizáció és proletarizálódás ára a korán iparosodó országokban.

Az 1950-es évek óta a gyors növekedésbe kezdett országokat a „felzárkózás” és az egy főre jutó GDP konvergenciájának jelensége különbözteti meg a korán fejlődést elért országoktól:

- Latin-Amerikában a jólét nagyobb mértékben nőtt, mint az egy főre jutó GDP.
- Afrikában a jólét növekedése terén viszonylag jobb eredmények voltak megfigyelhetők, mint az egy főre jutó GDP növekedése terén, de a világ többi részéhez képest még így is állandó, és egyre nagyobb a lemaradás.
- Ázsiában a látványos gazdasági növekedést a jólét bizonyos dimenzióinak (várható élettartam, oktatás) figyelemreméltó javulása kísérte, de a javulás nem érintette az összes dimenziót.

A fejlesztési stratégiáknak új trendekre és kihívásokra kell reagálniuk

A napjainkban kidolgozott nemzeti fejlesztési tervek többsége a gazdasági növekedési célok mellett a társadalmi befogadásra és a környezeti fenntarthatóságra koncentrálnak. Kevés veszi azonban figyelembe a megatrendeket és az általuk jelentett kihívásokat és lehetőségeket.

Egyes kihívásokra már korábban is volt példa: nem új jelenség a globális növekedés potenciális lelassulása, a kereskedelmi protekcionizmus, az egyenlőtlenség növekedése, a népességnövekedés, és a globális kormányzás gyengülése sem.

Felmerültek azonban olyan új kihívások is, amelyekkel a korán iparosodó országoknak nem kellett szembenéznük. Ezek többek között a következők: új globális szabályok, az országok közötti kölcsönös függőség, a példátlan népességrobbanás, a nagyfokú mobilitás, a világgjárványok veszélye és a klímaváltozás. Ide tartoznak még az új technológiák, a minden területet átfogó digitalizáció, a mesterséges intelligencia és a biotechnológia is.

A XXI. század fejlesztési stratégiái

A feltörekvő gazdaságok már eddig is más fejlődési utakat jártak be, és a jövőben is más fejlődési utakat fognak bejárni, mint a korán iparosodott országok. A vagyonátrendeződést követően kidolgozott új stratégiák között például a dél-dél közötti fokozottabb együttműködés, a migrációt a fejlesztéssel összekapcsoló politikák, valamint a szociális védelem kiterjesztésének új módszerei szerepelnek.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a stratégiák hasznos eszközt jelentenek a társadalmi és környezetvédelmi kérdéseket is felölelő, kiegyensúlyozott növekedés biztosításához. A történelem arra tanít minket, hogy ahelyett, hogy egyetlen fejlesztési paradigmát alakítanánk ki az összes ország számára, a fejlesztési stratégiák akkor működnek a leghatékonyabban, ha multiszektorálisak, bevonják az érdekeltet, helyszín-specifikusak és multilaterizmusba ágyazottak, és ha a szükséges erőforrások mellett a politikai akarat is rendelkezésre áll a megvalósításuk biztosításához.

© OECD

Ez az összefoglalás nem hivatalos OECD fordítás.

Ez az összefoglalás abban az esetben másolható, ha megemlítsre kerül az OECD szerzői joga és az eredeti kiadvány címe.

A többnyelvű összefoglalások az eredetileg angol ill. francia nyelvű OECD kiadványok kivonatos fordításai.

Olvassa el a teljes angol nyelvű verziót az OECD online könyvtárában, az OECD iLibrary-n!

© OECD (2018), *Perspectives on Global Development 2019: Rethinking Development Strategies*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/persp_glob_dev-2019-en